

Výživné pro rozvedeného manžela

Dohoda o plnění výživného pro rozvedeného manžela není obligatorní náležitostí návrhu na rozvod manželství ve smyslu ust. § 24a zák. o rodině. Jestliže ale manželé takovou dohodu v požadované formě a s náležitostí ověření podpisů uzavřeli a přiřadili k dalším, kterými zákon o rodině rozvod manželství podle tohoto ustanovení podmiňuje, nabývá dohoda dnem právní moci rozsudku o rozvodu účinnosti a je právním důvodem plnění výživného v jejím smyslu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 135/2004, ze dne 4.5.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce S. K., zastoupeného advokátem, proti žalované M. K., zastoupené advokátkou, o 28.600,- Kč s příslušenstvím, vedené pod sp. zn. 7 C 864/99 Okresního soudu v Hodoníně, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13. března 2003, č.j. 38 Co 166/2001-57, tak, že dovolání žalobce zamítl.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Hodoníně rozsudkem ze dne 11.1.2001, č.j. 7 C 864/99-40, žalované uložil, aby žalobci zaplatila 28.600,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), a v téže lhůtě 2.122,- Kč na náhradě ½ nákladů řízení (výrok III.). Žalobu, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobci 20 % úroky z částky 28.600,- Kč od 1.2.1999 do zaplacení, zamítl (výrok II.). Podle žalobcových údajů bylo manželství účastníků dnem 19.2.1997 rozvedeno, což soud ověřil obsahem spisu sp. zn. 5 C 1420/96 Okresního soudu v Hodoníně. I po rozvodu poukazoval žalobce žalované měsíčně 1.300,- Kč na výživu a pokračoval tak v plnění povinnosti, k níž se zavázal soudem schváleným smírem ze dne 21.8.1996. Soud na podkladě zjištění učiněných ze spisů sp. zn. 5 C 845/96 a sp. zn. 7 C 83/99 Okresního soudu v Hodoníně a výpovědi svědka J. H. učinil skutkový závěr, podle něž se žalobce nejprve v návrhu na rozvod manželství účastníků zavázal žalované platit po rozvodu na výživu 1.300,- Kč měsíčně do doby, než bude mít vlastní příjem, a k tomuto plnění se žalované zavázal i ústně po vyhlášení rozsudku, jímž bylo manželství účastníků rozvedeno. Okresní soud dovodil, že žalobce plnil na výživném po rozvodu 1.300,- Kč měsíčně na základě absolutně neplatného úkonu. K placení výživného rozvedené manželky se zavázal ať písemně či ústní dohodou se žalovanou ještě před rozvodem manželství účastníků, tedy v rozporu se zákonem o rodině, který předpokládá, že dohodu uzavřou rozvedení manželé. Podle závěrů okresního soudu žalobce plnil žalované celkovou částku 28.600,- Kč měsíčními platbami 1.300,- Kč po dobu 22 měsíců, již se žalovaná na úkor žalobce bezdůvodně obohatila, a je tedy povinna takto získanou částku žalobci vrátit. Soud odkázal na ust. § 92 odst. 1 zákona o rodině a § 39 obč. zák.

K odvolání žalované Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 13.3.2003 č.j. 38 Co 166/2001-57 změnil shora označený rozsudek soudu prvního stupně v napadených výrocích I. a III. tak, že žalobu se žádostí, aby žalované bylo uloženo zaplatit žalobci 28.600,- Kč zamítl, žalobci uložil povinnost hradit žalované na nákladech řízení 5.019,- Kč a rozhodl o povinnosti žalobce nahradit žalované náklady vzniklé v odvolacím řízení. Oproti soudu prvního stupně odvolací soud při nezměněném skutkovém stavu vyjádřil právní názor, že žádné ustanovení zákona o rodině nevylučuje možnost uzavření dohody o výživném rozvedeného manžela ještě před nabytím právní moci rozsudečného výroku o rozvodu manželství. Existenci takové dohody zákon o rodině v ust. § 24a předpokládá. V rozporu se zákonem není ani skutečnost, že výše částky poukazované na výživu žalované jako rozvedené manželky byla stejná, jako výživné manželky. Úmysl žalobce přispívat na výživu žalované po rozvodu částkou 1.300,- Kč je nepochybný ať z obsahu návrhu žalobce na rozvod nebo z ústní dohody účastníků po vyhlášení rozsudku, jímž soud manželství účastníků rozvedl a žalobce se vzdal proti tomuto rozsudku odvolání. Závěr soudu prvního stupně o bezdůvodném obohacení žalované plněním žalobce z neplatného právního úkonu není podle odvolacího soudu správný.

V dovolání proti označenému rozsudku odvolacího soudu žalobce odkázal na ust. § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř., z něž dovodil přípustnost dovolání a na ust. § 241a odst. 2 písm. a), b) o.s.ř., vymezující důvody, které jej vedly k podání dovolání. Vyslovil nesouhlas s právními závěry odvolacího soudu ve věci a vytkl, že odvolací soud nesprávně posoudil platnost dohody účastníků o výživném rozvedené manželky uzavřené před rozvodem účastníků a že nepřipadně

poukázal na ust. § 24a odst. 1 písm. a) zák. o rodině, které na posuzovanou problematiku nedopadá. V době uzavření dohody účastníků se jednalo z časového hlediska o neurčitý právní úkon, bez zřetele na okolnost, že žalobce byl přítomen jednání soudu v řízení o rozvod manželství účastníků, a že po vyhlášení rozsudku, jímž m.j. bylo manželství rozvedeno, se vzdal práva odvolání. Navrhl, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná se ztotožnila se závěry odvolacího soudu, dovolání žalovaného považuje za bezdůvodné.

Dovolací soud shledal, že dovolání bylo podáno v zákonné lhůtě, splňuje obsahové i formální požadavky ust. § 241, § 241a odst. 1 o.s.ř. Ve smyslu ust. § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř. je přípustné, neboť směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé. Dovolací soud se proto již nezabýval dalším důvodem přípustnosti dovolání uplatněným podle ust. § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř., na nějž žalobce odkázal.

V ust. § 241a odst. 2 písm. a) o.s.ř. uvedený dovolací důvod předpokládá, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolání žalobce však neobsahuje žádnou výtku opravňující k závěru o takové vadě a dovolací soud, který má za povinnost k vadám řízení přihlížet, i když nebyly konkrétně uplatněny, žádnou takovou vadu řízení neshledal.

Za nesprávné právní posouzení věci ve smyslu dovolacího důvodu podle ust. § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. se považuje omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav spočívající v tom, že soud při rozhodování použil jiný právní předpis, než měl správně použít nebo aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil.

Soudy obou stupňů posuzovaly právní problematiku věci z hlediska ustanovení zákona o rodině o výživném rozvedeného manžela ve spojení s ustanoveními občanského zákoníku o právních úkonech a o bezdůvodném obohacení, tedy podle těch předpisů, které se k věci vztahují.

Zjištěný skutkový stav, jehož správnost dovolatel nijak nezpochybnil, odůvodňuje závěr, že účastníci uzavřeli posuzovanou dohodu jako dvoustranný právní úkon ve smyslu ust. § 34 obč. zák. svobodně a vážně, určitě a srozumitelně (§ 37 obč. zák.). Na jejím podkladě žalobce plnil žalované výživné v dohodnuté výši a žalovaná, která v té době byla bez vlastních příjmů na mateřské dovolené, toto plnění přijímala.

Podle ust. § 92 odst. 1 zák. o rodině může rozvedený manžel, který není schopen sám se živit, žádat od bývalého manžela, aby mu přispíval na přiměřenou výživu podle svých schopností, možností a majetkových poměrů. Nedohodnou-li se, rozhodne na návrh některého z nich o výživném soud. Tímto ustanovením jsou upraveny skutečnosti rozhodné pro vznik povinnosti poskytovat rozvedenému manželu výživné a její rozsah. Je jím vymezena aktivní věcná legitimace rozvedeného manžela, který není schopen sám se živit, k návrhu na určení výživného po rozvodu a pasivní věcná legitimace bývalého manžela. Zákon o rodině předpokládá, že se manželé po rozvodu o výživném pro rozvedeného manžela, který není schopen sám se živit, dohodnou.

Výrazem „rozvedený manžel“, použitým v uvedeném ustanovení, je vyjádřeno, že právo na výživné po rozvodu podle ust. § 92 zák. o rod. má za stanovených předpokladů rozvedený manžel a nikoli bývalý manžel, tedy ten, který po rozvodu uzavřel nové manželství (srov. § 94 odst. 1 zák. o rodině). Nelze však z něj dovodit, že vázal možnost uzavřít dohodu o výživném podle ust. § 92 odst. 1 zák. o rodině až na dobu po té, kdy manželství bylo pravomocně rozvedeno, a že by dohodu uzavřenou před právní mocí rozsudku ve výroku o rozvodu vylučoval s důsledky její neplatnosti pro rozpor se zákonem (§ 39 obč. zák., § 104 zák. o rodině).

Dovolací soud považuje v této souvislosti za potřebné poukázat na ust. § 24a zák. o rod. umožňující rozvod manželství na základě dohody manželů, aniž by soud zjišťoval skutečnosti týkající se rozvratu manželství, jeho hloubky a trvalosti a příčin, které k němu vedly. Základním předpokladem postupu ve smyslu tohoto ustanovení, vedle návrhu na rozvod, k němuž se druhý manžel připojil, je skutečnost, že manželství trvalo alespoň rok, z toho manželé spolu nejméně 6 měsíců nežili, že k návrhu jsou připojeny písemné smlouvy s úředně ověřenými podpisy, upravující pro dobu po rozvodu vypořádání vzájemných majetkových vztahů, práva a povinnosti společného bydlení a případnou vyživovací povinnost [odst. 1 písm. a) zák. o rodině], a dále pravomocné rozhodnutí soudu o schválení dohody o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu [odst. 1 písm. b) cit. zák.]. Dohoda o plnění výživného pro rozvedeného manžela není obligatorní náležitostí návrhu na rozvod manželství ve smyslu ust. § 24a zák. o rodině. Nicméně, jestliže manželé takovou dohodu v požadované formě a s náležitostí ověření podpisů uzavřeli a přiřadili k dalším, kterými zákon o rodině rozvod manželství podle tohoto ustanovení podmiňuje, nabývá dohoda dnem právní moci rozsudku o rozvodu účinnosti a je právním důvodem plnění výživného v jejím smyslu.

Námítku žalobce, podle které manželé mohou jen v souvislosti s řízením o návrhu na rozvod manželství podle ust. § 24a zák. o rodině platně uzavřít dohodu o výživném rozvedeného manžela, i když tato dohoda není obligatorní náležitostí návrhu na rozvod ve smyslu uvedeného ustanovení, a že mimo případy rozvodu manželství ve smyslu ust. § 24 zák. o rodině zákon takové dohody nepřipouští jako neplatné pro rozpor se zákonem (§ 39 obč. zák.), neshledal dovolací soud opodstatněnou. Ust. § 24a zák. o rodině zjednodušuje řízení o potřebu dokazování kvalifikovaného rozvratu manželství a vede rozvádějící se manžele k dohodám o těch otázkách, které by po rozvodu mohly vést ke složitým a dlouhotrvajícím sporům bývalých manželů. Jestliže zákon o rodině v této souvislosti dovoluje dohody manželů o výživném rozvedeného manžela, aniž jsou obligatorní náležitostí návrhu na rozvod bez zjišťování příčin rozvratu, není dobrý důvod, pro který by manželé nemohli na základě shodné vůle uzavřít obdobnou dohodu před rozvodem podle ust. § 24 zák. o rodině.

Dovolací soud shledal právní posouzení sporné záležitosti účastníků odvolacím soudem správným, a proto dovolání žalobce jako nedůvodné podle ust. § 243b odst. 2 o.s.ř. zamítl, když nebyl uznán ani dovolací důvod uplatněný ve smyslu ust. § 241a odst. 2 písm. a) o.s.ř.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)